

CUPRINS

TITLUL XIII. COMERȚUL DE BANCĂ

PARTEA I. PROFESIUNEA BANCARĂ

CAPITOLUL I. PRIMELE ȘASE MILENII DE PRACTICĂ BANCARĂ

Secțiunea 1. Antichitatea și evul mediu

§1. Orientul antic

§2. Grecia antică

§3. Roma antică

§4. Evul Mediu Crești

§5. Bancherii Renașterii

§6. Băncile de emisiune

Secțiunea a 2-a. Perioada modernă. Evoluția instituțiilor bancare în secolul XIX

§1. Aspecte generale

§2. Instituțiile bancare de emisiune

§3. Casele bancare („băncile private”)

§4. Băncile comerciale

§5. Instituțiile parabancare

CAPITOLUL II. SCURT ISTORIC AL PRACTICII ȘI AL LEGISLAȚIEI BANCARE PE TERITORIUL ROMÂNESC

Secțiunea 1. Prima societate bancară europeană în Dacia Traiana

§1. Împăratul Traian cucerește Dacia

§2. Instrumenta Dacica in tabulis ceratis conscripta

§3. Societas danistariae

Secțiunea a 2-a. Banca Națională a României

§1. Primele inițiative

§2. Constituirea Băncii Naționale

§3. Primul deceniu de activitate

Creditul lombard

Construirea palatului Băncii Naționale

Introducerea etalonului aur

§4. Al doilea deceniu de activitate

§5. Între începutul secolului și declanșarea Primului Război Mondial

§6. Banca Națională în timpul Marelui Război

Finanțarea guvernului

Tezaurul

Creditarea agriculturii

Ocupația germană

§7. Perioada interbelică

Profetice cuvinte

§8. Banca Națională în perioada economiei socialiste

§9. Banca Națională a României după Revoluție

Secțiunea a 3-a. Scurt istoric al unor bănci românești reprezentative

§1. Banca Marmorosch Blank & Co

§2. Banca „Albina” din Sibiu

CAPITOLUL III. SISTEME BANCARE ALE UNOR STATE PUTERNIC DEZVOLTATE

Secțiunea 1. Marea Britanie

§1. Aspecte generale

§2. Instrumentele de credit

Titluri de credit private și publice

Conturile bancare de depozit la vedere (current accounts, cash deposits)

Valorile mobiliare

§3. Moneda britanică și varietățile ei

Aspecte generale

Moneda fiduciară

Moneda divizionară

Moneda scripturală

§4. Intermediarii financiari

Banca Angliei

Fondul de Egalizare a Schimburilor

Tezaurul și Banca Angliei

Organizarea sistemului bancar

Băncile comerciale (commercial banks, joint stock banks)

Casele de scont.

Instituțiile bancare denumite „merchant banks”

Băncile britanice de peste mări (British Overseas Banks)

Băncile străine

Instituțiile de credit pe termen lung

Casele de economii

§5. Piața bancară pentru creditarea economiei

Piața monetară (money market)

Piața creditului pe termen scurt

Concluzii cu privire la piața monetară britanică a creditului pe termen scurt

Piața creditului pe termen mediu și lung

§6. Piața valorilor mobiliare

Aspecte generale

Piața noilor emisiuni de titluri

Bursa de valori din Londra (London Stock Exchange)

§7. Intervențiile Băncii Angliei pe piețele financiare

Aspecte generale

Politica ratei scontului

Politica de open market

Rezervele obligatorii

Dirijarea creditului

Secțiunea a 2-a. Statele Unite ale Americi

§1. Instrumentele de credit

Titlurile de credit private și publice

Conturile de depozit la vedere

Valorile mobiliare

§2. Moneda americană și varietățile ei

Moneda metalică

În ce privește moneda fiduciară

Moneda divizionară

Moneda scripturală

§3. Intermediarii financiari

Sistemul financiar american

Dual Banking System

Organismele publice de credit

Intermediarii financiari nebancari

§4. Piața bancară pentru creditarea economiei

Piața monetară

Piața creditului pe termen scurt

Piața creditului pe termen mediu și pe termen lung

§5. Piața valorilor mobiliare

Aspecte generale

New York Stock Exchange

Formele colective de investiții în valori mobiliare

Noile tehnici ale investițiilor în valori mobiliare

§6. Rolul băncii centrale pe piața bancară

Independența băncii centrale (Federal Reserve System)

Secțiunea a 3-a. Franța

§1. Reglementarea legală a instituțiilor bancare

Instituțiile de credit

Organizarea instituțiilor de credit

Alți participanți la activitatea bancară

Autoritățile bancare

§2. Băncile

Structurile bancare

Modernizarea tehnicilor bancare

§3. Celelalte instituții de credit

Regimul juridic

Băncile mutualiste sau cooperative

Le Groupe des Banques populaires

Le Crédit Mutuel

Le Crédit Cooperatif reprezintă ramura cooperăției în domeniul creditului și are menirea

Casele de economii și de prevedere „Ecureuil”

Casele de credit municipal

Societățile financiare

Instituțiile financiare specializate

Instituțiile financiare nominal excluse de sub incidența legii bancare din 1984 (art.8)

§4. Intervenția statului în activitatea bancară

Rațiunile intervenției statului

Controlul băncilor

Politica monetară

Utilizarea băncilor ca instrumente ale investițiilor publice

§5. Resursele băncilor

Depozitele de fonduri ale clienților

Celelalte resurse ale băncilor

Secțiunea a 4-a. Elveția

§1. Aspecte generale. Instrumentele de credit și moneda

După ultimul război mondial

Moneda

§2. Intermediarii financiari

Băncile

§3. Creditarea economiei

Piața creditului pentru economie

§4. Piața financiară

Piața financiară elvețiană

Secțiunea a 5-a. Germania

§1. Instrumentele de credit

Instrumentele de credit pe termen scurt

§2. Formele monedei

Moneda metalică

§3. Sistemul bancar

Banca centrală (DBB)

Legea bancară

Creditarea economiei

§4. Piețele de valori mobiliare

Structură și operațiuni

Secțiunea a 6-a. Japonia

§1. Formele monedei și instrumentele de credit

Moneda metalică

Instrumentele de credit

§2. Intermediarii financiari

Sistemul bancar japonez

§3. Piețele creditului

Ratele dobânzilor

§4. Piețele financiare

Bursele de valori

**CAPITOLUL IV. LA ÎNCEPUTUL MILENIULUI ȘAPTE AL ACTIVITĂȚII
BANCARE. PIAȚA BANCARĂ UNICĂ EUROPEANĂ**

Secțiunea 1. Premisele

§1. Sistemul bancar european

§2. Libera circulație și restricțiile acesteia

Regulile fundamentale

Libertatea stabilirii sediului (așezării)

Libertatea prestării serviciilor

Restricțiile liberei circulații

Secțiunea a 2-a. Realizarea pieței bancare unice prin directivele Consiliului

§1. Metodele Comisiei

Metoda coordonării legislațiilor

Metoda recunoașterii reciproce

§2. Exercițarea activității instituțiilor de credit în Uniunea Europeană. Directiva 2000/12/CE din 20 martie 2000, modificată prin Directiva 2000/28/CE din 18 septembrie 2000 și prin Directiva 2000/87/CE din 16 decembrie 2002. Accesul la activitate

70 de motive

Cuprinsul Directivei

Definiții, domeniul de aplicare și interdicții (art. 1-3)

Autorizarea accesului la activitatea instituțiilor de credit și exercițarea acestei activități (art. 4-17)

Libertatea constituirii și funcționării instituțiilor de credit (art.18-22)

Relațiile cu statele nemembre (art. 23 – 25)

§3. Supravegherea prudențială a instituțiilor de credit

Principiile supravegherii prudențiale (art. 26 – 33)

Instrumente tehnice. Fonduri proprii (art. 34 – 39)

Indicatorul de solvabilitate (art. 40 – 47)

Mari riscuri

Supravegherea pe o bază consolidată

Comitetul consultativ (art. 57 –59)

Puteri executive (art. 60)

Dispoziții tranzitorii

Dispoziții finale

Anexe

§4. Garantarea depozitelor

Directiva din 30 mai 1994 privind garantarea depozitelor

Secțiunea a 3-a. Concurența pe piața bancară unică

§1. Acorduri interbancare

Libera concurență

Deciziile Comisiei

Controlul exercitat de Curtea de Justiție, pe calea recursului, asupra deciziilor Comisiei

§2. Concentrările bancare

Controlul concentrărilor bancare

Conform dispozițiilor art. 1 al Regulamentului, controlul comunitar privește concentrările „de dimensiune comunitară”

CAPITOLUL V. FUNCȚIILE BĂNCILOR

Secțiunea 1. Evoluția funcțiilor băncilor

§ 1. Funcțiile evidente

De-a lungul timpului, funcțiile economice ale băncilor au evoluat și s-au diversificat

§2. Funcțiile implicite

Funcțiile implicite au evoluat, de asemenea, în două etape

Secțiunea a 2-a. Exercițarea funcțiilor băncilor

§1. Funcția compensatoare în spațiu

Circuitului economic îi corespunde în mod necesar și firesc circuitul bănesc

În relațiile economice internaționale, banca efectuează operațiunile de schimb valutar și transferul de fonduri de la un spațiu monetar la altul

§2. Funcția compensatoare în timp

Finanțând atât pe producători cât și pe distribuitori și pe consumatori, băncile se implică în întregul ciclu economic

Pe plan internațional

§3. Funcția de creație monetară

Generalități

Funcția creatoare de monedă scripturală

§4. Funcția de creație economică

Această funcție se manifestă pe plan financiar și pe plan tehnic

Secțiunea a 3-a. Riscul bancar

Formele riscului bancar

Asumarea riscului bancar se face pe baza analizei suportului economic al operațiunii de credit și a garanțiilor care sunt afectate

Limitarea riscului se realizează pe trei căi

Secțiunea a 4-a. Responsabilitatea bancară

§1. Răspunderea civilă a băncii

A. Răspunderea față de client

Drept comparat

B. Răspunderea față de terțele persoane

§2. Răspunderea administrativă

§3. Răspunderea penală

Secțiunea a 5-a. Noile trăsături caracteristice ale activității bancare

§1. Aspecte generale

Difuzarea tot mai accentuată în societate, ca urmare a atenuării rigorilor reglementărilor interne și internaționale

Revoluția informatică

Internaționalizarea operațiunilor bancare

Intensificarea colaborării între bănci și burse

§2. Aspecte noi ale informatizării tehnicilor bancare. Distribuitorul automat și banca la domiciliu

Distribuitorul automat de bancnote

Banca la domiciliu

Secțiunea a 6-a. Contenciosul bancar

§1. Noțiunea contenciosului bancar

Își poate, oare, permite o bancă, luxul de a nu avea un excelent consilier juridic?

§2. Aspecte esențiale ale contenciosului bancar

Contenciosul constituțional

Contenciosul administrativ

Contenciosul fiscal

Contenciosul de drept al muncii

Contenciosul civil

Contenciosul comercial

Contenciosul bancar în domeniul operațiunilor de comerț exterior

Contenciosul bancar în domeniul dreptului societăților comerciale

Contenciosul bancar în domeniul dreptului cambial

Cel mai divers și abundent contencios bancar

CAPITOLUL VI. BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Secțiunea 1. Scurt istoric

Secțiunea a 2-a. Statutul legal actual al B.N.R.

§1. Aspecte introductive

§2. Dispoziții generale

Obiectivul fundamental al B.N.R.

Independența B.N.R.

Participarea la organizații internaționale.

§3. Politica monetară, politica de curs de schimb și regimul valutar

Politica monetară

§4. Emisiunea monetară

Dreptul exclusiv

Programul de emisiune monetară

Mijloace legale de plată

Emisiunea și punerea în circulație a însemnelor monetare

Schimbarea însemnelor monetare

§5. Operațiuni cu instituțiile de credit

Creditarea instituțiilor de credit

Banca băncilor

B.N.R. monitorizează sistemele de plăți

Prevenirea și limitarea riscurilor

§6. Supravegherea prudențială a instituțiilor de credit

Competența exclusivă

Protecția împotriva riscului sistemic (art. 26)

§7. Operațiuni pe contul statului

Categorii de operațiuni

§8. Operațiuni cu aur și active externe

Rezervele internaționale

§9. Conducerea și administrarea B.N.R.

Conducerea

Administrarea

§10. Situațiile financiare anuale și evidența contabilă

§11. Reglementările B.N.R., statisticile și alte prevederi

Legislația aplicabilă

Reglementările B.N.R.

Informații statistice

Garanții speciale

Informațiile secrete

Sanțiuni

CAPITOLUL VII. INSTITUȚIILE DE CREDIT

Secțiunea 1. Dispoziții comune

A. Dispoziții generale

§1. Domeniul de aplicare

§2. Definiții

§3. Cerințe minime de acces la activitate

§4. Activități permise și activități interzise instituțiilor de credit

Activități permise

Activitățile interzise băncilor

Alte operațiuni interzise băncilor. Participarea la operațiuni de spălare a banilor.
Participarea la operațiuni de susținere financiară a terorismului

§5. Condițiile minime pentru desfășurarea activității instituțiilor de credit. Cerințe de capital și de administrare a riscului

§6. Acționariatul

§7. Procedura de autorizare și retragerea autorizației instituțiilor de credit, persoane juridice române

§8. Regimul instituțiilor de credit și al instituțiilor financiare din alte state membre

§9. Regimul instituțiilor de credit din state terțe

§10. Desfășurarea activității în afara teritoriului României

§11. Autorizarea în situații speciale

B. Cerințe operaționale

§1. Organizare și conducere

§2. Secretul profesional în domeniul bancar și relația cu clientela (art. 111-121 din O.U.G. nr. 99/2006)

§3. Cerințe pentru acoperirea riscurilor

Riscul de credit

Riscul operațional

Riscurile de piață

Expunerile mari

Participațiile calificate ale instituțiilor de credit

Procesul intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri

Alte cerințe prudențiale

§4. Situații financiare și de audit

§5. Cerințe de publicare pentru instituțiile de credit

C. Supravegherea și cerințe de publicare pentru B.N.R.

§1. Supravegherea instituțiilor de credit, persoane juridice române

§2. Supravegherea pe bază consolidată

§3. Schimbul de informații și secretul profesional

§4. Cerințe de publicare pentru B.N.R.

§5. Măsuri de supraveghere și sancțiuni

§6. Supravegherea specială și administrarea specială

§7. Căi de contestare

§8. Dispoziții aplicabile societăților de servicii de investiții financiare

Secțiunea a 2-a. Dispoziții specifice

A. Bănci

B. Bănci de economisire și creditare în domeniul locativ

C. Bănci de credit ipotecar

D. Instituțiile emitente de monedă electronică

E. Organizații cooperatiste de credit

F. Sisteme de plăți

CAPITOLUL VIII

PROCEDURA FALIMENTULUI INSTITUȚIILOR DE CREDIT

Secțiunea 1. Crizele bancare

§1. De ce falimentează băncile?

Falimente de ieri și de azi

§2. Falimentele în Franța

§3. Falimentele în spațiul mioritic

Falimentul Băncii Naționale a Moldovei

Falimentul Băncii Franco - Române

Falimentul Băncii Marmorosch Blank & Co. (1932)

§4. Cauzele crizelor bancare

§5. Specificul tratamentului crizelor bancare

§6. Exemple de falimente bancare

Banca Ambrosiano (Milano)

Băncile Penn Square și Continental Illinois

Criza băncilor de economii și împrumut americane

Bănci comerciale falimentare în SUA

§7. Concluzii privind falimentele băncilor

De ce falimentează băncile?

§8. Profilarea falimentelor bancare

Prevenirea falimentului băncilor

Secțiunea a 2-a. Ordonanța Guvernului nr. 10/2004. Eternul provizorat

Reglementarea legală

Secțiunea a 3-a. Participanții la procedura falimentului instituțiilor de credit. Organele care aplică procedura (art. 3) și ceilalți participanți

Tribunalul

Atribuțiile lichidatorului (art.5)

Secțiunea a 4-a. Deschiderea procedurii și primele măsuri

§1. Cererile

Cererile pentru deschiderea procedurii (art. 11 - 14)

§2. Primele măsuri specifice (art. 15)

§3. Consecințele imediate ale deschiderii procedurii (art. 16 alin. (4) - (7))

Alte efecte ale deschiderii procedurii (art. 17 - 20)

Secțiunea a 5-a. Măsuri de lichidare

§1. Normele legale aplicabile

§2. Distribuirea produsului lichidării. Creanțe cu garanții reale

Secțiunea a 6-a. Răspunderea organelor de conducere, a cenzorilor și a personalului de execuție sau cu atribuții de control din instituția de credit ajunsă în stare de insolvență (art. 39 - 42). Închiderea procedurii

Condițiile răspunderii

Faptele care atrag răspunderea

Procedura stabilirii răspunderii

Închiderea procedurii pentru absența activelor

CAPITOLUL IX. INSOLVENȚA FĂRĂ FRONTIERE A INSTITUȚIILOR DE CREDIT

Secțiunea 1. Generalități

Aspectele fundamentale

Secțiunea a 2-a. Legea nr. 105/1992. Principiile

Enunțare

Secțiunea a 3-a. Conflictul de jurisdicție și conflictul de legi

§1. Conflictul de jurisdicție

§2. Conflictul de legi (art. 158-164; art. 40-147)

Secțiunea a 4-a. Recunoașterea efectelor hotărârilor jurisdicționale pronunțate într-un alt stat

Condițiile recunoașterii

Procedura

Secțiunea a 5-a. Legea nr. 637/2002

Raporturile cu state străine în general

Raporturile cu celelalte state membre ale Uniunii Europene

Secțiunea a 6-a. Ordonanța Guvernului nr. 10/2004

Norme pentru determinarea competenței și a legii aplicabile instituțiilor de credit, persoane juridice române, inclusiv sucursalelor acestora cu sediul în străinătate, pecum și sucursalelor din România ale instituțiilor de credit străine, aflate în stare de insolvență (art. 47 - 56)

Publicarea hotărârii de deschidere a procedurii și desemnarea administratorilor sau a lichidatorilor

Informarea și drepturile creditorilor

Procedura aplicabilă sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din alte state membre

Concluzii

Secțiunea a 7-a. Legea model UNCITRAL

Obiectivele

Secțiunea a 8-a. Principiile Băncii Mondiale privind insolvența și restructurarea băncilor

§1. Justificare

Justificarea regimului specific al insolvenței băncilor

§2. Autorități de control a băncilor și politici bancare

§3. Proceduri de administrare a băncilor

Criteriile insolvabilității băncilor sunt diferite de criteriile insolvabilității întreprinderilor în general

§4. Proceduri de lichidare a băncilor

CAPITOLUL X. INSOLVENȚA INSTITUȚIILOR DE CREDIT ÎN DREPTUL COMUNITAR

Secțiunea 1. Creația Dreptului european al falimentului

§1. Primele încercări

§2. Necesitatea unei reglementări globale

§3. Încercările de realizare a unui drept european convențional al falimentului prin convenții bilaterale și multilaterale. Convenții bilaterale

Convenții multilaterale

§4. Încercările de elaborare a unui drept comunitar al falimentului. Prima etapă

A doua etapă

Convenția din 23 noiembrie 1995 privind procedurile de insolvență

§5. Regulamentul Consiliului Uniunii Europene din 29 mai 2000 privind procedurile de faliment aplicabile altor entități decât instituțiile de credit

Preambulul

Regulile de competență

Declararea creanțelor

Domeniul de aplicare

Prerogativele sindicului și recunoașterea efectelor procedurii.

Proceduri secundare de faliment

Informarea creditorilor și înregistrarea creanțelor

Secțiunea a 2-a. Legislația mileniului III. Directiva DALEC privind asanarea și lichidarea instituțiilor de credit

Geneza Directivei DALEC

Domeniul și principalele definiții

Dispoziții comune

Măsuri de asanare

Procedurile de lichidare

PARTEA a II-a. CONTRACTELE BANCARE

CAPITOLUL XI. INTRODUCERE ÎN TEORIA GENERALĂ A CONTRACTELOR BANCARE

Secțiunea 1. Aspecte introductive privind natura și întinderea răspunderii contractuale a băncii

§1. Putere fragilă

§2. Diversitatea și întinderea responsabilității băncilor. Aspecte introductive

§3. Profesorul Victor Slăvescu despre „Rolul și funcțiile băncilor”

§4. Profesorul Slăvescu despre clasificarea operațiunilor bancare

Secțiunea a 2-a. Dileme și paradoxuri

§1. Dilema depozitelor de fonduri

§2. Profesorul Slăvescu despre importanța atragerii capitalurilor spre fructificare

§3. Dilemele creditării

Secțiunea a 3-a. Aspecte generale privind contul bancar, instrument juridic al relațiilor cu clientela

§1. Principiile contabilității bancare

§2. Conturile băncilor și funcțiile acestora

§3. Clientela băncilor

§4. Convenția de contract-cadru pentru servicii bancare

Secțiunea a 4-a. Încheierea contractelor bancare. Condiții de fond și de formă

§1. Condiții de fond

§2. Condiții de formă

§3. Contractele bancare-contracte de adeziune

Secțiunea a 5-a. Influența tehnicilor informatice asupra raportului juridic de drept bancar

§1. Utilizarea tehnicilor informatice

§2. Dilema informatizării băncii

§3. Realizări recente în domeniul informatizării

Secțiunea a 6-a. Obligația băncii de informare, de prevenire și de sfătuire a clienței

§1. Aspecte generale. Întinderea obligației de informare

§2. Obligația de informare în cazul operațiunilor curente în cont

§3. Obligația de informare în cazul operațiunilor de creditare

§4. Obligația precontractuală de informare a persoanelor care garantează prin cauțiune executarea obligațiilor debitorilor băncii

§5. Obligația de consiliere și de avertizare

§6. Informații facultative, obligații derivate și excepționale

Secțiunea a 7-a. Obligația băncii de confidențialitate

§1. Fundamentul juridic

§2. Relația cu clientela

Secțiunea a 8-a. Deontologia bancară. Noțiuni introductive

§1. Noțiunea deontologiei profesionale

§2. Dilemele deontologiei bancare

§3. Actualitate și perspective

§4. Coduri de bună-conduită

§5. Absența sau imprecizia deontologiei impune reglementarea legală a răspunderii bancherului

Secțiunea a 9-a. Dreptatea celui mai puternic, în raporturile băncii cu clientul

§1. Prezumția de acceptare tacită

§2. Modificare unilaterală a contractului

§3. Rezilierea unilaterală a contractului

Aspecte comune contractelor comerciale

Aspecte specifice contractelor bancare reglementate de acte normative abrogate

Secțiunea a 10-a. Neamestecul și complicitatea băncii

§1. Aspecte de principiu

§2. Fundamentul principiului

Secțiunea a 11-a. Răspunderea contractuală a băncii

§1. Natura și specificul răspunderii

§2. Răspunderea băncii pentru creditare abuzivă sau culpabilă

Susținerea abuzivă a unui client

Ușurința blamabilă în aprecierea capacității de rambursare a debitorului

Concursul ruinător

Întinderea răspunderii

Justificarea creditării

Înteruperea brutală a creditării

Situația iremediabil compromisă a debitorului

§3. Obligațiile băncii față de garanții rambursării

§4. Posibilitatea determinării prin expertiză a întinderii răspunderii băncii

§5. Alte aspecte ale răspunderii profesionale a băncii

(1) Obligațiile de ordin formal

a) Creditul pentru consum

Creditul imobiliar

Deschiderea de credit reînnoibil (revolving)

b) Demersul bancar

(2) Obligația de securitate

(3) Obligația de supraveghere

(a) Supravegherea prudențială

Coeficientul de solvabilitate

(b) Verificările la deschiderea contului

(c) După ce s-a deschis contul, bancherul trebuie să îl supravegheze până la închidere

(d) Operațiunile cu cecuri bancare

- 1) Cecuri obișnuite
- 2) Cecuri la care s-a formulat opoziție
- 3) Cecuri pierdute sau furate
- 4) Cecuri de garanție
- 5) Restituirea cecului emis fără acoperire
- 6) Cecuri apocrife, contrafăcute sau falsificate

(e) Viramente

(f) Carduri bancare

- 1) Fraude cu deposedarea de card
- 2) Fraude fără deposedare
- 3) Soluțiile propuse

(g) Alte supravegheri

- 1) Supravegherea mijloacelor de acces
- 2) Supravegherea autorizărilor de semnătură
- 3) Supravegherea în raporturile conjugale
- 4) Situația concubinilor
- 5) Afecțiunea convențională a fondurilor împrumutate
- 6) Afecțiunea fondurilor depuse de client

(h) Operațiuni de intermediere

(4) Toleranțele bancare

CAPITOLUL XII. CONTRACTUL-CADRU DE SERVICII BANCARE

Secțiunea 1. Aspecte generale privind contractul-cadru de servicii bancare

§1. Aspectele multiple ale deschiderii contului

§2. Funcționarea contului bancar conform mecanismului de cont curent comercial

Generalitatea și alternanța remiterilor. Mecanismul de reglementare și mecanismul de garanție.

Efectele contractului de cont curent

§3. Aspecte specifice executării contractului de cont-curent bancar

Secțiunea a 2-a. Constituirea soldului creditor inițial. Depuneri și retrageri ulterioare

§1. Depunerea inițială și operațiunile ulterioare

Depunerea inițială

§2. Interpretarea tăcerii titularului după primirea extrasului de cont

A. Jurisprudența belgiană

B. Jurisprudența franceză

C. Jurisprudența română

Secțiunea a 3-a. Determinarea persoanei care va fi obligată să suporte pierderea

§1. Stabilirea răspunderii pe temeiul culpei

§2. Rezolvarea problemei suportării pagubei pe temeiul dreptului de proprietate

§3. Rezolvarea pe temeiul regulilor plății

Secțiunea a 4-a. Operațiuni cu cecuri bancare

§1. Emiterea cecului

- A. Aspecte introductive
- B. Premisele juridice ale emiterii cecului
- C. Cuprinsul, girul, avalul și plata cecului

§2. Girul cecului

§3. Avalul cecului

§4. Plata cecului

Verificări prealabile plății

§5. Cecuri fără acoperire și false cecuri

§6. Cecuri emise în alb

§7. Utilizarea greșită a cecului

- A. Utilizarea cecului ca proviziune
- B. Utilizarea cecului ca garanție prin scont. Cec de complezență, fără acoperire, acceptat drept garanție reală, ulterior eliberării fondurilor pe baza contractului de credit
- C. Utilizarea cecului ca garanție prin cesiunea creanței
- D. Utilizarea cecului emis de societatea comercială, pentru plata unei datorii personale a asociatului, în beneficiul unei alte societăți, al cărei asociat este titularul creanței
- E. Cecul de „garanție”, o controversă și o derută gravă

§8. Incidentele plății și regresul

§9. Pluralitatea exemplarelor, alterarea, anularea și înlocuirea cecului

§10. Varietățile cecului

- A. Cecul circular
- B. Cecul barat (art. 38, 39)
- C. Cecul plătit în cont (art. 40)
- D. Cecul netransmisibil (art. 41)

E. Cecul de călătorie (art. 42)

F. Cecul certificat

G. Cecul poștal

§11. Concluzii practice privind utilizarea cecului

A. Recomandări pentru emitent

B. Recomandări pentru comercianții care primesc acest mijloc de plată

§12. Aspecte ale utilizării cecului în SUA

Secțiunea a 5-a. Debitarea contului prin utilizarea cardului bancar

§1. Scurt istoric

§2. Aspecte generale privind emitenții cardurilor de plăți

Rețele și tipuri de carduri

§3. Emitenții și utilizatorii cardurilor în România

§4. Tipuri de carduri

§5. Glosar de termeni specifici

§6. Drepturile și obligațiile participanților în cadrul tranzacțiilor derulate prin intermediul instrumentelor de plată electronică

A. Condiții de desfășurare a tranzacțiilor și clauze contractuale

B. Drepturi și obligații aplicabile tuturor participanților

C. Obligațiile și responsabilitățile emitentului și ale instituției acceptante

D. Obligațiile și răspunderea deținătorului

E. Obligațiile comerciantului acceptant

§7. Emiterea instrumentelor de plată electronice

§8. Fraude și activități cu potențial de risc

§9. Monitorizarea activității de plăți cu instrumente de plată electronică

§10. Măsuri și sancțiuni

Secțiunea a 6-a. Operațiuni de virament cu disponibilitățile din contul curent

§1. Aspecte introductive

§2. Natura juridică a viramentului

§3. Varietățile viramentului

§4. Patologia viramentului

A. Insuficienta aprovizionare a contului emitentului

B. Eroare cu privire la cuantumul sumei

C. Executarea unui ordin de virament fals

Secțiunea a 7-a. Poprirea soldului creditor al contului bancar

§1. Aspecte introductive

§2. Incidentele popririi

A. Absența soldului creditor

B. Alte incidente

CAPITOLUL XIII. CONTRACTUL DE DEPOZIT DE FONDURI

Secțiunea 1. Aspecte generale

§1. Noțiune și utilitate

§2. Monopolul băncilor

Secțiunea a 2-a. Definiția și natura specifică a depozitului de fonduri în bancă

§1. Definiția

§2. Natura specifică

§3. Varietățile depozitelor de fonduri

Secțiunea a 3-a. Garantarea depozitelor

§1. Aspecte istorice

§2. Fondul de garantare a depozitelor

§3. Instituții de credit garantate

A. Bănci - persoane juridice române

B. Sucursale ale băncilor străine

C. Cooperative de credit - Case centrale

§4. Fonduri garantate

Conturile Fondului

Conducerea și administrarea Fondului

Comunicarea informațiilor și sacțiuni

§5. Resursele financiare ale Fondului

CAPITOLUL XIV. CONTRACTUL DE CREDIT

Secțiunea 1. Aspecte generale privind creditul intern

§1. Noțiune și clasificare

Definiția legală a creditului bancar

Tehnicile juridice utilizate

Creditul bancar este un serviciu specific

Noțiunea de creditare

Clauzele uzuale în contractul de credit

§2. Riscul de credit. Aspecte introductive

Riscul de credit are multiple aspecte

Reglementările succesive

§3. Creanțele – garanții reale. Dreptul de proprietate asupra creanțelor

§4. Limitarea riscului de credit în cazul creditului de consum

§5. Documentația de credit

Documentația contabilă

§6. Varietățile creditelor

1. În raport de modalitatea acordării

2. Creditele pe termen scurt

3. În funcție de destinație

Creditele globale de exploatare

Deschiderile de credite permanente

Creditele pentru finanțarea stocurilor temporare și a stocurilor sezoniere

Creditele pentru export

Creditele de trezorerie pentru finanțarea producției cu ciclu lung de fabricație

Creditul prin scontul cambiei sau biletului la ordin

Creditele acordate pe baza cecurilor remise spre încasare

Credite de factoring

Studiu de caz

Creditele pentru facilități de cont

Creditele pentru echipament, pe termen scurt

Creditele pentru mărfuri cu plata în rate

Creditele acordate comercianților persoane fizice, producătorilor agricoli individuali și consumatorilor

Creditele în valută, pe termen scurt

Creditele de factoring în valută

Creditele pe termen mediu și lung pentru echipament

Creditele pentru activitatea de leasing

Creditele acordate pe termen mediu și lung comercianților persoane fizice, asociațiilor familiale, producătorilor agricoli individuali și consumatorilor persoane fizice pentru investiții imobiliare și pentru procurarea de bunuri de folosință îndelungată

Creditele de forfetare, în valută

Creditele prin semnătură

Avalul cambiei sau biletului la ordin

§7. Costul creditului (dobânda)

Scurt istoric

Costul creditului

Concluzii privind variația dobânzii și dobânda anuală efectivă

Efectele manipulării politice a dobânzilor

Supracreditarea, una dintre cauzele crizei

§8. Titlul executoriu

Investirea cu formulă executorie a contractelor de credit

Secțiunea a 2-a. Necesitatea garantării obligației de rambursare a creditului

§1. Importanța și varietatea garanțiilor

§2. Situația creanțelor bancare negarantate cu garanții reale

§3. Patrimoniul debitorului. Fondurile. Patrimoniul profesional

Secțiunea a 3-a. Garanțiile personale

§1. Fideiusiunea. Noțiune și specific

§2. Constituirea fideiusiunii

§3. Efectele fideiusiunii

§4. Stingerea fideiusiunii

§5. Derivatele fideiusiunii

Avalul cambiei. Noțiune și rol

Avalul biletului la ordin în alb

Secțiunea a 4-a. Garanția reală mobilă

§1. Specific

§2. Obiect

§3. Caractere

§4. Constituire. §5. Efecte

§6. Încetare

§7. Publicitate

§8. Prioritatea garanțiilor

§9. Executare

§10. Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare

Secțiunea a 5-a. Clauza de rezervă a dreptului de proprietate

§1. Utilitate

§2. Natura controversată a clauzei

§3. Regimul juridic al bunurilor până la plata prețului

§4. Utilizarea clauzei în favoarea băncii creditoare

§5. Utilizarea clauzei contra băncii

Secțiunea a 6-a. Alte modalități de garantare

- §1. Afectarea ca garanție a soldului creditor al unui cont bancar (escrow account)
- §2. Depozitul bancar constituit ca garanție
- §3. Transferul proprietății unor bunuri în favoarea creditorului cu titlu de garanție a creditului
- §4. Trustul
- §5. Ipotecile maritime și fluviale sau cele asupra aeronavelor

Secțiunea a 7-a. Ipoteca reglementată de Codul civil

- §1. Aspecte generale
- §2. Constituirea ipotecii convenționale
- §3. Efectele constituirii ipotecii
- §4. Scurt istoric al creditului ipotecar
- §5. Ipoteca reglementată de Legea nr. 190/1999. Instituțiile financiare creditoare și beneficiarii

Specificul reglementării creditului ipotecar prin Legea nr. 190/1999

Pentru studiul insolvenței, prezintă interes numai creditele acordate comercianților persoane fizice sau persoane juridice

Acordarea, garantarea și asigurarea creditelor ipotecare

Derularea creditelor ipotecare

Executarea creanțelor instituțiilor care acordă credite ipotecare

Cesiunea creanțelor ipotecare și privilegiate și transformarea lor în titluri de valoare

§6. Drept comparat. Reglementarea creditului ipotecar pentru investiții imobiliare în legislația franceză

§7. Concluziile jurisprudenței cu privire la constituirea și valorificarea ipotecii

Controversa privind ipotecarea imobilelor constituite ca aport la capitalul societății comerciale

Secțiunea a 8-a. Reforma legislativă franceză privind garantiile

§1. Considerații introductive

Coordonatele genezei

§2. Dispozițiile generale (art. 2284-2287)

§3. Garanțiile personale

Principalele opțiuni

§4. Garanțiile mobiliare corporale

Gajurile cu deposedare

Gajul fără deposedare de drept comun

§5. Garanțiile mobiliare incorporale

Creanțele constituite ca garanție

a) Creanțele susceptibile de a fi constituite ca garanție și obligațiile care pot fi astfel garantate

b) Condițiile de formă

c) Efecte de opozabilitate

d) Realizarea garanției

Alte bunuri mobile incorporale constituite ca garanție

Garanția asupra monedei

§6. Rezerva proprietății

§7. Antichreza

a) Constituirea antichrezei

b) Efectele antichrezei

c) Stingerea antichrezei

§8. Ipotecile

Ipoteca reutilizabilă (réchargeable) și împrumutul viager ipotecar

a) Ipoteca reutilizabilă (réchargeable)

b) Împrumutul viager ipotecar

Influența reformei asupra procedurilor colective (de insolvență

Dreptul american

Dreptul englez

Dreptul german

Secțiunea a 9-a. Credite cu regim legal special

§1. Creditul acordat de instituții financiare nebancare

Activități permise

Activități interzise

Casele de ajutor reciproc

Casele de amanet

§2. Creditul în domeniul locativ

§3. Creditul ipotecar

§4. Creditul pentru consum

Reglementări comunitare

Reglementări naționale

Norma B.N.R. nr. 15/2003 și Norma B.N.R. nr. 10/2005

Câteva observații sumare cu privire la creditul acordat consumatorilor persoane fizice

Secțiunea a 10-a. Creditul internațional

§1. Aspecte generale privind creditele bancare destinate finanțării comerțului internațional

Creditele pentru finanțarea operațiunilor de comerț internațional

§2. Creditul documentar

Aspecte generale

Părțile și funcțiile creditului documentar

Formele de bază ale creditului documentar

Genurile de credite documentare și operațiunile derivate. Enumerare

Creditul la vedere

Creditul de acceptare

Creditul cu plata la termen („deferred payment")

Creditul cu clauză roșie („red clause")

Creditul „revolving"

Scrisoarea de credit comercială (commercial L/C)

Creditul „stand by"

Creditul transferabil

Operațiunile derivate din creditul transferabil

Cesiunea produsului creditului documentar

Ordinul de deschidere a creditului documentar

Concluzii practice privind ordinul de deschidere a creditului documentar

Notificarea deschiderii creditului documentar

Confirmarea deschiderii creditului documentar

Verificarea creditului documentar de către exportator

Concluzii practice privind verificările pe care le face exportatorul

Utilizarea creditului documentar. Principiile

Utilizarea creditului documentar. Documentele

Concluzii practice privind verificările pe care trebuie să le facă exportatorul

Concluzii practice privind verificarea cambiei

Înscrisurile probatorii și însoțitoare

Rezolvarea incidentelor cu privire la viciile documentelor. Incidente relevate de banca exportatorului

Rezolvarea incidentelor relevate de banca emitentă

Plata creditului documentar

§3. Încasarea documentară (incasso)

Aspecte generale

Fazele operațiunii

Acordul asupra condițiilor de efectuare a operațiunii de incasso documentar

Ordinul de încasare și predarea documentelor